

Vodenje v gorah je brez znanja nevarno in nesprejemljivo

V gorah lahko komercialno vodijo le licencirani gorski vodniki ali planinski vodniki **PZS** v skladu s stopnjo usposobljenosti in določenimi omejitvami

Katja Petrovec

Nedavna nesreča na Mali Mojstrovki, ko se je na izstopu iz Župančičeve grape zrušila opast, sprožil se je snežni plaz in s sabo odnesel skupino sedmih pohodnikov, je ponovno odprla številna vprašanja in opozorila na sive lise na področju komercialnega gorskega vodenja. Udeleženci v nesreči so bili namreč na tečaju varne hoje, vodil jih je posameznik brez ustrezne licence, tečaj so izvedli v Župančičevi grapi, ki velja za **alpinistično** smer, in v slabem vremenu, v katerem je potekalo tudi večurno zahtevno reševanje GRZS. Vsi udeleženci so nesrečo preživeli, čeprav nekateri hujše poškodovani, policijska preiskava nesreče pa še poteka.

Zahtevno reševanje in ostre obsodbe

To sicer ni bilo edino posredovanje gorske reševalne službe med velikonočnimi prazniki, ki je bilo eno najzahtevnejših v zadnjih letih, saj je v njem sodelovalo več kot 50 gorskih reševalcev, helikopterske posadke slovenske policije, vojske in nujne medicinske pomoči. Gorski reševalci so med drugim posredovali še v severni Triglavski steni, kjer je plaz odnesel **alpinista**, štiri francoske državljane so rešili iz bivaka pod Skuto v Kamniško-Savinjskih Alpah, od koder niso mogli sestopiti, ker niso imeli ustrezne zimske opreme, na Konjskem v občini Gorje sta zašla planinca, v gorah nad Rudnim poljem na Pokljuki pa si je turni smučar poškodoval nogo. Gorski reševalci so letos posredovali že 115-krat, glavna, poletna sezona, ko gore obišče največ domačih in tujih planincev, pa ni ni ti pred vrati.

Naše gore so še vedno zasedene in v njih vladajo prave zimske razmere, pasti so drugačne kot poleti, obisko-

vanje gora pa pozimi zahteva še več veščin in izkušenj kot v poletnih mesecih. **Planinska zveza Slovenije**, gorski reševalci in gorski vodniki iz leta v leto preventivno informirajo in opozarjajo na prepotrebne izkušnje in postopnost obiskovanja gora, na udeleževanje tečajev in **alpinističnih** šol, kjer je mogoče dobiti tovrstno znanje in nasvete, ali na obisk gora v spremstvu licenciranega gorskega vodnika. Čeprav je jasno, da se gorske nesreče dogajajo in se vedno bodo, pa je mogoče marsikatero z znanjem in izkušnjami preprečiti, omejiti in jo predvideti.

Planinska zveza Slovenije vedno znova opozarja na problematiko vodenja planinskih tur brez ustrezne usposobljenosti vodnikov, ki v gorskem svetu vodijo brez primerne znanja in izkušenj. Tudi v primeru nesreče na Mali Mojstrovki se je jasno izrekla in ostro obsodila tovrstno početje. »Društvo kot organizator ni član **PZS**, oseba, ki je aktivnost vodila, ni strokovni delavec v športu v okviru **PZS**. Vodenje v gorah brez ustreznega znanja in usposobljenosti, neustrezno razmerje med številom vodenih in številom vodnikov je nesprejemljivo in nevarno početje,« so zapisali.

Matjaž Šerkezi, strokovni sodelavec na **PZS** in gorski reševalec, eden tistih, ki glasno javno opozarjajo na pasti internetnega planinstva, ki ga s sabo prinašajo predvsem družbena omrežja in kanali, je ob tem pojasnil, da je bila tura športnega društva, ki je organiziralo tečaj varne hoje, neprimeren izbrana. »Na tečaj pridejo ljudje brez potrebnih izkušenj in posebne znanja, zato jih je treba odpeljati na teren, ki je varen z vseh vidikov. S tem razlogom imamo v Kamniku tečaje varnejšega obiskovanja gora na Veliki planini, kjer se zelo težko kaj

zgodí. V primeru Male Mojstrovke je šlo narobe veliko stvari in udeleženci imajo srečo, da so sploh preživeli,« je povedal.

Ureditev gorskega vodenja

Področje gorskega vodenja ureja zakonodaja. Komercialno lahko vodijo gorski vodniki na podlagi zakona o gorskih vodnikih ali vodniki **PZS** oziroma strokovni delavci v športu na podlagi zakona o športu. Gorski vodniki lahko vodijo vse težavnosti tur, torej tudi najrazličnejše **alpinistične** smeri, medtem ko strokovni delavci v športu planinske ture v skladu s svojo stopnjo usposobljenosti in kompetencami ter omejitvami, ki jih določa zakon o gorskih vodnikih.

Gorski vodniki, ki svoje delo opravljajo poklicno, so združeni v Združenju gorskih vodnikov Slovenije (ZGVŠ), ki je tudi član Mednarodne zveze združenj gorskih vodnikov (IFMGA), ta pa usklajuje standarde in vzajemno priznavanje gorskih vodnikov šestindvajsetih nacionalnih združenj gorskih vodnikov z vsega sveta. Kateri slovenski vodniki so člani združenja, je mogoče prebrati na spletni strani ZGVŠ, kjer so tudi njihovi kontaktni podatki.

Planinska zveza pa usposablja strokovne delavce v športu, med katerimi so tudi planinski vodniki **PZS** in **alpinistični** inštruktorji. Usposabljanje je razdeljeno na različne stopnje in kompetence, vodniki po opravljenem usposabljanju za posamezno stopnjo zahtevnosti vsaka štiri leta obnovijo licenco z udeležbo na izpopolnjevanjih. Vsako leto tudi oddajo poročilo za registracijo, na osnovi katerega so zavarovani za odgovornost v okviru nepridobitne dejavnosti vodenja, ki jo opravljajo v okviru **planinskih društev** in odsekov. Vsi športni delavci, torej tudi planinski vodniki **PZS**, so vpisani v razvid športnih de-

lavcev ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport.

Kot je za Radio Slovenija pojasnil **Damjan Omerzu**, generalni sekretar PZS, je glavni poudarek vodenja planinskih vodnikov **PZS** prostovoljno vodenje v okviru **planinskih društev** na lahkih, zahtevnih in zelo zahtevnih **planinskih poteh**. V okviru njihovih usposabljanj so sicer na terenih, kakršna je na primer Župančičeva grapa v Mali Mojstrovki, lahko prisotni **alpinistični** inštruktorji v okviru **alpinističnih** šol z ustreznim razmerjem tečajnikov ali **alpinističnih** pripravnikov. Če pa se planinski vodnik **PZS** odloči tudi za komercialno dejavnost, kar mu zakon o športu dovoljuje, potem mora imeti urejeno pravno organizacijsko obliko in je omejen s stopnjo težavnosti ture, ki jo določa zakon o gorskih vodnikih. O tem, koliko planinskih vodnikov **PZS** opravlja tudi komercialno dejavnost, na zvezi nimajo natančnih podatkov, saj so primarno usmerjeni na prostovoljno društveno dejavnost, je še dejal Omerzu, toda glede na vedno večji porast obiska gora in intenzivno promoviranje gorskega turizma je dejstvo, da je tudi povpraševanje po takih oblikah vodenja na terenu med turističnimi ponudniki veliko. »So pa naša stališča in navodila na usposo-

bljanjih jasna, kje je meja glede težavnosti in kakšni so pogoji glede organizacijske oblike, finančnih pravil in podobno,« je dodal Omerzu.

Prava izbira vodnika ali tečaja

»Ko se ljudje odločijo za udeležbo na tečajih varne hoje ali najem gorskega vodnika, naj vedno preverijo njihove kompetence, kvalifikacije in usposobljenost. Da gre torej za gorske vodnike, člane Združenja gorskih vodnikov, ali planinske vodnike, ki so vpisani v razvid strokovnih delavcev v športu. Če teh oseb tam ni navedenih, nekaj ne drži. Prav tako naj jih ne premami prenizka cena tečajev, kajti ta je prvi kazalnik, da nekaj ni prav. Na družbenih omrežjih je vrsta skupin, pri katerih se gredo posamezniki vodnike, a so morda šele včeraj šli prvič v hribe, danes pa že 'vodijo'. Toda to v resnici ni vodenje, ampak spremljava. Naj razložim: ko govorimo o gorskem vodenju, vodnik poskrbi za varnost gosta in ga na težkih terenih preveže na kratko vrv in varno pelje čez. Danes pa imamo kup skupin, ki na primer vodijo na Triglav, toda udeleženci gredo tja dejansko sami, saj jim oni le kažejo pot in jih spremljajo,« je razložil Matjaž Šerkezi.

PZS tako ponovno svetuje, da naj posamezniki pridobivajo znanje na te-

čajih, ki jih organizirajo **PZS** in njena društva, licencirani gorski vodniki ali gorska reševalna služba, ter spremljajo preventivna opozorila, ki jih vsi ti vedno znova podajajo. »Morda bi celo morali narediti seznam kompetentnih društev ali vsaj seznam tistih, za katere vemo, da stvari ne počnejo dobro,« ob tem razmišlja Šerkezi. V zadnjih dneh je bilo namreč kar nekaj besed namenjenih tudi preventivi, razlogom za pojav nelojalne konkurence in nezakonitega vodenja ter ponovno tudi množičnosti v gorah. Tudi Združenje gorskih vodnikov že več let opozarja na nepravilnosti, toda več kot opozarjati ne more. Nadzor je v domeni pristojnih inšpekcijskih služb.

»Ljudje danes iščejo izzive, adrenalin, nekaj novega. Ko je zanimanje za neko dejavnost veliko, se pojavijo tudi taki, ki ta sistem izkoriščajo. Nismo neki unikum v Sloveniji, to se dogaja tudi na drugih področjih, a upam, da se bomo iz te nesreče vsi nekaj naučili in da bodo pristojne službe odigrale svojo vlogo. Nezakonito vodenje je postalo neke vrste siva cona, ki jo posamezniki izkoriščajo. Takih ni veliko, a so. Toda ko pride do nesreče, poti nazaj ni,« je še dejal Šerkezi. ■

